УДК: 368.1:336.1
DOI: 10.32782/2415-8240-2022-101-2-208-218

ЕКОНОМІЧНІ УМОВИ ФУНКЦІОНУВАННЯ СТРАХОВОГО РИНКУ УКРАЇНИ

О. В. ПОНОМАРЕНКО, *здобувач третього освітньо-наукового рівня вищої освіти (доктор філософії)*
Уманський національний університет садівництва

Стаття присвячена розгляду особливостей економічних умов функціонування страхового ринку України. З'ясовано сутність страхового ринку у категоріальному розрізі та узагальнено наукові підходи щодо формування дефініції означеної категорії. Досліджено специфіку функціонування аналізованого ринку в цілому. Здійснено аналіз факторів впливу на успішне функціонування страхових компаній у кризовий період в Україні в розрізі політичних, економічних, соціальних та технологічних факторів. Розкритий перелік проблем, що потребують вирішення задля конкурентоспроможного функціонування вітчизняного страхового ринку та ,на цій основі, сформовано коло заходів для покращення його діяльності.

Ключові слова*. страхування, страховий ринок, структура страхового ринку, страхова компанія, страхові премії, страхові виплати.*

Постановка проблеми. Ринок страхових послуг являє собою один з головних структурних елементів ринкової інфраструктури та системи фінансів будь-якої країни. Для того, щоб уникати ризиків або їх мінімізувати, у світовій практиці розповсюджене застосування страхування як способу відшкодування економічних збитків, завданих промисловими аваріями, стихійними лихами, катастрофами, захист інтересів юридичних та фізичних осіб за настання непередбачених подій, тощо.

Сьогодні страхування є провідним сектором економіки, адже воно допомагає акумулювати заощадження у вигляді страхових премій та перетворювати їх на інвестиції. З огляду на надскладні політичні та економічні умови в нашій країні важливим є питання забезпечення захисту всіх учасників господарської діяльності від можливих загроз та негативних факторів. Під час такого кризового періоду, ринок фінансових послуг зазнає деяких змін. Суб'єкти повинні пристосуватись до сучасної ситуації та приймати рішення, які сприятимуть їх розвитку не лише під час кризи, але й у майбутньому.

Аналіз останніх досліджень. Вагомий внесок у дослідження страхового ринку внесли такі вчені як: Ю. В. Алескерова, А. Л. Баранов [1], В. Д. Базилевич [2], О. О. Гаманкова [3], О. В. Козьменко [4], В. О. Пасічний [5], Н. В. Приказюк, О. Т. Прокопчук, Н. С. Танклевська, Н. В. Фесенко [6], С. С. Осадець [7] та інші. Між тим, вивчення сучасних тенденцій та напрямів перспективного розвитку вітчизняного ринку страхових послуг є актуальним будь-коли, що зумовлює

актуальність цього дослідження та має відповідну практичну та теоретичну значимість.

Методика досліджень. Для наукового вирішення поставленої у статті мети використано загальнонаукові методи наукового пізнання та дослідження економічних явищ. Теоретико-методологічною основою дослідження є, переважно, праці вітчизняних теоретиків і практиків, а також зарубіжних вчених, що займаються дослідженням теоретичних та практичних засад функціонування діяльністю страхового ринку. У статті використано такі методи дослідження: абстрактно-логічний, порівняння, графічний та наукового узагальнення.

Мета статті. Метою дослідження є узагальнення головних змін функціонування страхових компаній на ринку України в сучасних мінливих економічних умовах. Задля досягнення поставленої мети необхідно вирішити наступні завдання:

- виявити існуючі загрози і можливості для страхового ринку України;
- проаналізувати динаміку кількості страхових компаній у розрізі їх видів та основні показники діяльності страхового ринку;
- проаналізувати функціонування інтернет-страхування;
- проаналізувати фактори впливу на функціонування страхового ринку.

Результати досліджень. Страхування – це один із ключових фінансових сегментів економіки України, де утворюється, перерозподіляються , нагромаджуються та використовуються фінансові та інвестиційні ресурси, а також здійснюється взаємодія виробників та споживачів страхових продуктів. Аналізуючи досвід країн, які мають більш розвинену економіку, можна припустити, що страхування забезпечує суб’єктам господарської діяльності страховий захист їх інтересів від фінансових ризиків, а фізичним особам – захист майнових інтересів. В нинішній науковій літературі є безліч визначень поняття «страхового ринку», які залежать від підходу вчених до його дослідження (табл. 1).

Таким чином, врахувавши специфіку, властиву страхуванню щодо інституціональної теорії та узагальнюючі погляди вчених, можемо охарактеризувати страховий ринок, як сукупність різноманітних механізмів та інститутів, які спрямованні на зниження ризиків і втрат учасників страхового ринку. Ними можуть бути страховики, страхувальники, застраховані, посередники, а також страхові асоціації.

Будь яка кризова ситуація чи подія впливає на діяльність страхових компаній та повинна бути врахована ними з метою формування позитивного фінансового результату та захисту населення країни. Аналізуючи сучасний стан ринку страхових послуг та спираючись на статистичні дані, можна підкреслити, що він залишається одним з найбільш капіталізованих серед інших небанківських фінансових ринків.

Табл. 1. Підходи до визначення поняття «страховий ринок»*

Автор	Сутність трактування
С. Осадець [7]	Сфера економічних відносин, у процесі яких формуються попит і пропозиція на страхові послуги та відбувається процес їх купівлі-продажу.
Я. Шумелда [8]	Економічні відносини в кордонах певної території, в процесі яких формуються попит, пропозиція та ціна на страхові продукти, укладаються договори страхування та, відповідно до них, виконуються зобов'язання..
В. Базилевич [2]	Частина фінансового ринку, де об'єктом купівлі-продажу виступає страховий захист, формуються попит і пропозиція на нього.
О. Гаманкова [3]	Є елементом як фінансового ринку (ринку грошей і ринку капіталів, так як на цих ринках страхові компанії розміщують свої капітали, використовуючи певні фінансові інструменти), так і ринку фінансових послуг, оскільки страхові компанії як фінансові посередники залучають кошти страхувальників, продаючи страхові послуги.
О. Залєтов [9]	Сукупність фінансово-економічних відносин, за допомогою яких перерозподіляється частина національного доходу та сукупного суспільного продукту методом утворення страхового фонду грошових ресурсів.
В. Плиса [10]	Форма організації грошових відносин з формування та розподілу страхового фонду для забезпечення страхового захисту суспільства.
О. Козьменко [4]	Сукупність механізмів та інститутів із утворення, купівлі-продажу та експлуатації страхових послуг.

**Примітка: авторське узагальнення на основі джерел [2–4,7–10].*

Детальна динаміка кількості страхових компаній у розрізі їх видів за 2018–2022 роки наведена в табл. 2.

Табл. 2. Динаміка кількості страхованих компаній Україні за 2017-2021 рр.

Кількість страхових компаній	2017	2018	2019	2020	2021
Загальна кількість	294	281	233	210	155
зокрема, СК "non-life"	271	251	210	190	136
зокрема, СК "Life"	30	23	20	20	19

**Примітка: складено автором на основі даних джерел [17-18].*

Кількість страхових компаній має тенденцію до зменшення. Так, станом на кінець 2021 року порівняно з кінцем 2020 року кількість компаній зменшилась на 55. З іншого боку, тенденція до зменшення кількості страховиків на ринку України має позитивне значення відповідно до факту, що велика частина страхових організацій не володіє достатніми розмірами активів та страхового фонду грошових коштів, що призводить до ризику невідшкодування збитків страхувальнику. Звуження чисельності страхових компаній призводить до витіснення підприємств, що нездатні виконувати фінансові зобов'язання [11].

Частка лайкового сегменту на страховому ринку України відображена на рис. 1. З даних рис. 1 видно, що домінуюча частка на страховому ринку України належить ризиковому сегменту ("non-life") – 89,8 % в середньому за 2017–2021 рр., натомість лайфовий сегмент знаховся в межах 10 % (середнє значення за досліджуваний період).

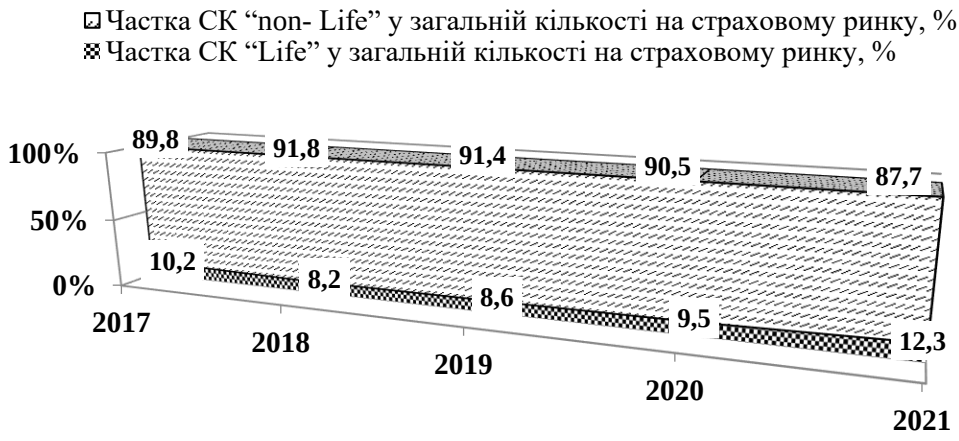

Рис. 1. Частка лайфового та ризикового сегменту на страховому ринку України, %

**Джерело: складено та розраховано автором за даними звітності страхових компаній [https://forinsurer.com/].*

Становище страхового ринку, його рівень інтеграції та затребуваність визначається обсягами страхових премій та страхових виплат. Дуже велике значення у визначенні стабільності ринку набуває рівень капіталізації страховиків, а саме, обсяг особистих коштів та страхових резервів. Базові показники діяльності страхового ринку та його динаміка представлені в табл. 3.

Табл. 3. Основні показники діяльності страхового ринку України за 2018-2021 рр.*

Показники	2017	2019	2021	Темп приросту, %	
				2017/2019	2019/2021
Кількість договорів страхування, укладених протягом звітного періоду, тис. од.	70 658,2	80 271,1	99 940,0	13,6	24,5
Страхова діяльність, млн грн					
Валові страхові премії	43 431,8	53 001,2	56 765,3	22	7,1
Валові страхові виплати	10 536,8	14 338,3	14879, 6	36	3,8
Рівень валових виплат, %	24,3	27,1	36,4	-	-
Чисті страхові премії	28 494,4	39 586,0	44 564	38	12,6
Чисті страхові виплати	10 256,8	14 040,5	17 487	36,9	24,5
Рівень чистих виплат, %	36,0	35,5	37,5	-	-
Страхові резерви, млн грн					
Обсяг сформованих страхових резервів	22 864,4	29 558,8	35 098,3	29,2	18,7
Активи та статутний капітал, млн грн					
Загальні активи страховиків	57 381,0	63 866,8	65 635,3	11,3	2,8
Активи, визначені ст. 31 Закону України «Про страхування» для представленнякоштів страхових резервів	36 084,6	44 609,9	46 898,7	23,6	5,1
Обсяг сплачених статутних капіталів	12 831,3	11 066,1	9765,4	-13,7	-11,8

**Примітка: складено та розраховано автором на основі даних джерел [7; 12].*

Протягом досліджуваного періоду відбулося збільшення кількості укладених договорів страхування на 24,5 %. Обсяг валових страхових премій станом на кінець 2021 року у порівнянні з аналогічним періодом 2019 року збільшився на 7,1 %, обсяг чистих страхових премій зріс на 12,6 %, валові та чисті страхові виплати також продемонстрували зростання в аналізованому періоді. Тільки обсяг сплачених статутних капіталів продемонстрував тенденцію до зниження. Важливим є аналіз основних компаній, їхнього місця в рейтингу, динаміки обсягу валових премій.

Найбільш значні компанії на страховому ринку та динаміка їхніх показників зображена на рис. 2.

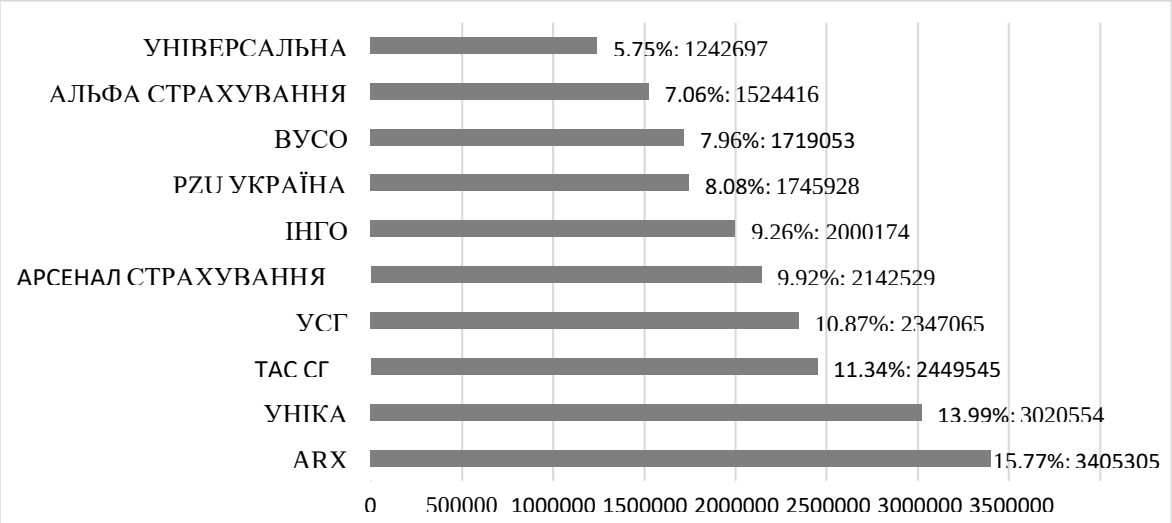

Рис. 2. Динаміка найбільших страхових компаній за сумою страхових премій у 2021 р., тис. грн

Джерело: складено автором на основі даних [12].

Як можна простежити на рисунку, найбільшу частку на страховому ринку України за сумою страхових премій займає СК «ARX» – 3 405 305 тис. грн. з часткою 15,77 % серед топ-10 страхових компаній. Також досить високі страхові премії отримує страхова компанія «УНІКА», їхній обсяг становить 3 020 554 тис. грн. або 13,99 % з-поміж представлених компаній. З ціллю полегшування процесів вони активно користуються такими технологіями, як автоматизація, хмарна обробка даних, чат-боти, технології із частинами штучного інтелекту. Докорінна зміна технологій, в першу чергу в області Інтернету, мобільних, цифрових та соціальних платформ, призводить до суттєвих змін в перевагах клієнтів, їх моделлю поведінки та прийняттям рішень. Внаслідок стрімкого розвитку цифрових технологій в останні роки споживач опинився в більш вигідному становищі, бо навчився користуватись великим обсягом інформації та самостійно знаходити необхідні дані. Тому значно більше потенційних клієнтів одержали змогу набути страхові поліси на сайті страхової компанії.

Існує повсякденне уявлення про інтернет-страхування як про продаж страхових полісів через Інтернет. Але, на мій погляд, інтернет-страхування є

системою економічних відносин, що включають сукупність форм і методів взаємодії страхувальника, страховика та інших професійних учасників страхового ринку, спрямованих на задоволення потреб страхувальника в страховому захисті за допомогою мережі Інтернет. Перенесення частини організаційних моментів страхового бізнесу в Інтернет-простір надає потенційним і реальним клієнтам страхової компанії нові можливості, а саме:

- залишаючись вдома скласти загальне уявлення про страховий ринок, страховика та його послуги;
- використовуючи страховий калькулятор самостійно розрахувати тарифи;
- отримати онлайн консультації з різних питань страхування;
- оцінити ризик стосовно потенційного об'єкта страхування;
- надати заявку на укладання страхового договору, укласти договір та сплатити страховий внесок;
- оповістити страхову компанію про настання страхового випадку та ін.

Від розвитку ринку інтернет-страхування виграють як страхувальники, так і страховики. Як показує світова практика, в результаті введення продажів полісів через Інтернет страховики можуть знизити свої витрати приблизно на 9-12 % [16, с. 46].

За останні роки український страховий ринок та, зокрема, інтернет-страхування набрав певних обертів. На це вплинуло прийняття Законів «Про електронну комерцію» та «Про електронні довірчі послуги», що сприяло зручному укладанню страхових полісів [17]. Найбільш поширеною платформою для реалізації прямого страхування є офіційні сайти страхових компаній, які використовують всі страхові організації. Для здійснення онлайн-продажів розробляються мобільні додатки. Саме використання сучасних технологій – це питання успіху та перемоги в найгострішій конкурентній боротьбі. Вже сьогодні перевагу отримує та компанія, яка пропонує різним категоріям споживачів таке:

- орієнтований на клієнтів набір послуг;
- оптимальний час реалізації цих послуг;
- максимально зручна форма укладання полісу та найбільш доступна його ціна.

Такий ефект досягається за рахунок зниження трансакційних витрат внаслідок спрощення процедури страхування, економії від винагороди агента, брокера або посередника, що призведе до зниження ціни продукту, підвищення прибутку та збільшенню конкурентоспроможності страховика.

Головним чинником, що вплинув в 2020 році на життя всіх країн, в т.ч. України, стала пандемія COVID-19. Наприкінці 2019 року відбувся початок в Китаї, а далі коронавірус поширився далеко за межі країни. 11 березня 2020 року Всесвітня організація охорони здоров’я оголосила пандемію коронавірусу COVID-19, як відомо, вірус, станом на 27 вересня 2020 року вразив понад 32,9 млн осіб по всьому світу [13].

У квітні 2020 року набула чинності Постанова Кабінету Міністрів

України «Про затвердження Порядку використання коштів фонду боротьби з гострою респіраторною хворобою COVID-19, спричиненою коронавірусом SARS-CoV-2, та її наслідками» від 22 квітня 2020 року №302 [14]. В цій Постанові передбачено виділення коштів не лише на заходи, які спрямовуються на запобігання виникненню та поширенню, ліквідацію спалахів, епідемій та пандемій гострої респіраторної хвороби COVID-19, але й на надання фінансової допомоги Фонду соціального страхування і Фонду загальнообов'язкового державного соціального страхування на випадок безробіття на поворотній або безповоротній основі та інша грошова допомога деяким громадянам [15].

Так як пандемія мала вплив на кожен куточок нашої країни, страховикам необхідно звертатися до держави з пропозицією про створення спільних програм. Можливо було б створити пул для страхування ризиків пандемії. Наприклад, страхові компанії і держава мали б змогу розподіляти відповідальність порівну – 50/50. У пул надходили б страхові премії та відкладалися в якості резервів, потім в разі спалаху епідемії страховики виплачували б компенсації, які в 2–3 рази перевищують обсяг зібраних премій, а виплати понад частку страховиків держава б покривала.

На сьогодні, схожі проєкти вже реалізовує французька страхова компанія AXA, з подібною ідеєю також виступили Асоціація британських страховиків і Товариство з питань управління ризиком і страхування в США. Для поглиблення дослідження, проведемо PEST-аналіз факторів, що впливають на функціонування страхових компаній у кризовий період в Україні (табл. 4).

Табл. 4. PEST-аналіз факторів впливу на успішне функціонування страхових компаній у кризовий період в Україні*

P (Політичні фактори)	**E (Економічні фактори)**
- партнерство з органами державної влади; - підтримка проєктів на рівні держави та їх реалізація; - мінімальний тиск влади на діяльність страхових компаній та надання пільг; - соціальне партнерство з органами державної влади.	- додаткове залучення клієнтів на основі інноваційної діяльності; - вчасне реагування на економічні зміни за рахунок мобільного командного управління; - покращення показників діяльності страхових компаній та заощадження коштів; - покращення іміджевих позицій страхових компаній серед населення.
S (Соціальні фактори)	**T (Технологічні фактори)**
- надання фінансових послуг високої якості; - збільшення рівня довіри населення до страхових компаній; - зацікавленість працівників у своєму результаті діяльності; - збільшення відповідальності працівників.	- використання інноваційних фінансових технологій, які заощаджують фінансові ресурси; - економія часу при виконанні традиційних операцій; - створення нових можливостей щодо відкриття страхових програм; - зміна організаційного стилю в управлінні компанією; - налагодження комунікаційних зв'язків зовнішнього та внутрішнього середовища страхової компанії за рахунок мобільності, інформаційності, вчасного реагування на зміни.

**Примітка: побудовано автором.*

Перераховуючи потенційні та існуючі загрози, можна сказати, що пандемія– це ще й можливість зміцнити свої позиції на страховому ринку. У нинішніх реаліях, коли збори премій зі страхування життя можуть серйозно скоротитися, технологічні розробки особливо важливі для розвитку нових методик надання послуг. Зараз страховикам потрібно впроваджувати технології у бізнес, онлайн- і офлайн-канали. Протягом деякого періоду страховики вже інтегрують у свою діяльність технології блокчейну, штучного інтелекту, Інтернету речей, великих даних, доповненої реальності, хмарних технологій та ін.

В той же час розвиток страхового ринку стримує низка таких проблем, які необхідно подолати для конкурентоспроможного успішного функціонування:

– несприятлива економічна та політична ситуація в країні;

– недосконала нормативно-правова база;

– брак фінансового забезпечення населення;

– недостатня довіра населення до страхових компаній та невисокий рівень володіння інформацією про стан та можливості страхового ринку;

– недостатній рівень забезпеченості страхових вкладень;

– відсутність потрібної кількості кваліфікованих фахівців у цій галузі;

– падіння національної валюти;

– невідповідність ролі та місця страхування завданням, які стоять перед Україною в сучасних умовах формування ринкової економіки;

– невідповідність стану страхового ринку сучасним тенденціям розвитку світового страхового ринку.

Отже, для вирішення наведених проблем та більш ефективного функціонування страхового ринку Україні необхідно вжити таких заходів:

– застосування нових технологій та інтегрування інновацій у страхову діяльність;

– вдосконалення законодавчо - нормативної бази;

– імплементація міжнародних стандартів щодо ведення страхової діяльності;

– визначення та застосування надійної та ефективної стратегії розвитку ринку страхування в Україні;

– вжиття просвітницьких заходів населення щоб популяризувати страхові послуги.

Узагальнюючи вищезазначене, можна стверджувати, що страховий ринок України перебуває на етапі розвитку та інтеграції у світовий простір. Незважаючи на деякі здобутки, він характеризується недоліками, наявність яких показує перспективи розвитку, а отже, потенціал для України.

Висновки. Проведені дослідження особливостей економічних умов функціонування страхового ринку України свідчать про те, що страховий ринок України перебуває на етапі формування, поступово адаптуючись до вимог європейського та світового ринків. Задля покращення ситуації вітчизняним страховикам необхідно переймати зарубіжний страховий досвід та змінювати власні моделі функціонування, зокрема вдосконалювати механізм державного

регулювання діяльності страхових компаній, адаптувати до світових стандартів страхове законодавство, впроваджувати новітні технології зі страхування та новітні стандарти якості обслуговування в цій сфері.

Література:

1. Баранов А. Л. Особливості застосування вартісно-орієнтованого підходу в управлінні страховою компанією. *Фінанси, облік і аудит*. 2018. Вип. 2 (32). С. 20–36. Режим доступу: https://ir.kneu.edu.ua/bitstream/handle/2010/34002/faa32_2.pdf ?sequence=1

2. Базилевич В. Д. *Страхова справа* К.: Знання, 2011. 203 с.

3. Гаманкова О. О. *Ринок страхових послуг України: теорія, методологія, практика*: монографія. Київ : КНЕУ. 2009. 283 с.

4. Козьменко О. В. Поведінка страхових компаній на інвестиційному ринку: досвід України та Німеччини. *Вісник Національного банку України*. 2013. № 11. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vnbu_2013_11_4

5. Пасічний В. О. *Страхування*. Навч. посібник для студентів вищих навчальних закладів. Харків: Харк. нац. акад. міськ. госп-ва, 2009. 218 с.

6. Фесенко Н. В., Яремченко Л. М. Стан та перспективи функціонування страхового ринку України в умовах глобалізації. *Економіка та держава*. 2019. №8/2019. С. 28–34. - Режим доступу: http://www.economy.in.ua/pdf/8_2019/7.pdf

7. Осадець С., Арюх Т., Гаманкова О. *Страхові послуги* : Київ : КНЕУ, 2007. 464 с.

8. Шумелда Я. Страхування : навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. Київ : Міжнародна агенція «Бізон», 2007. 384 с.

9. Залєтов О. *Страхування*: навчальний посібник. Київ: Міжн. Агенція “BeeZone”, 2003. 304 с

10. Плиса В. *Страхування*: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. Київ : Каравела, 2005. 391 с.

11. Слободянюк О. В. Тенденції розвитку страхування майна в Україні. *Причорноморські економічні студії*. 2019. № 41. С. 170–175.

12. Журнал про страхування в Україні та країн СНД «Форіншурер». Режим доступу: https://forinsurer.com

13. Спалах коронавірусної інфекції COVID-19: веб-сайт ВОЗ. Режим доступу: https://www.who.int/ru/emergencies/diseases/novel-coronavirus2019?gclid= CjwKCAjw8MD7BRArEiwAGZsrBR3H8ynOIveXjA_Jyt2oBt0LSQqATn4qt6HAilptCg1nbML3QIPEyx oCcr4QAvD_BwE

14. Cybersecurity Almanac: 100 Facts, Figures, Predictions and Statistics (2019): web-site Cybersecurity Ventures. Режим доступу: https://cybersecurityventures.com/cybersecurity-almanac-2019/

15. Прокопчук О. Т. Розвиток українського ринку страхових послуг в контексті забезпечення економічної безпеки країни. *Збірник праць Уманського національного університету садівництва*. 2019. Вип. 94. Ч. 2: Економічні науки. С. 69–85. DOI 10.31395/2415-8240-2019-94-2-69-85.

16. Прокопчук О. Т. Управління рекламною діяльністю страхової організації. *Збірник наукових праць Уманського національного університету садівництва*. 2022. Вип. 100. Ч. 2 : Економічні науки. С. 121–131. DOI: 10.31395/2415-8240-2022-100-2-121-131.

17 Приказюк Н. Роль інтернету в реалізації страхових послуг. *Вісник*

Київського національного університету ім. Тараса Шевченка. 2014. № 3 (156). С. 45–51.

18. Підсумки діяльності страхових компаній України. Режим доступу: http://www.forinsurer.com.ua.

References:

1. Baranov, A. L. (2018). Peculiarities of applying the value-oriented approach in the management of an insurance company. *Finance, accounting and auditing,* 2018, Issue 2 (32), pp. 20–36. (in Ukrainian)

2. Bazilevich, V. D. (2011). Strahova srava. Kyiv: Znannia, 2011. 203 p. (in Ukrainian).

3. Hamankova, O. O. (2009). Market of insurance services of Ukraine: theory, methodology, practice. Kyiv: KNEU, 2009. 283 p. (in Ukrainian).

4. Kozmenko, O. V. (2013). Behavior of insurance companies on the investment market: experience of Ukraine and Germany. *Bulletin of the National Bank of Ukraine,* 2013, no. 11. Retrieved from: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vnbu_2013_11_4 (in Ukrainian).

5. Pasichnyi, V. O. (2009). Insurance. A guide for students of higher educational institutions. Kharkiv National University of Urban Economy, 2009, 218 p. (in Ukrainian).

6. Fesenko, N. V., Yaremchenko, L. M. (2019). Status and prospects of the functioning of the insurance market of Ukraine in conditions of globalization. *Economy and the state,* 2019, no. 8 pp. 28–34. (in Ukrainian).

7. Osadets, S., Ariukh, T., Hamankova, O. (2007). Insurance services: Kyiv. KNEU, 2077. 464 p. (in Ukrainian).

8. Shumelda, Y. (2007). Insurance: a guide for students of higher educational institutions. Kyiv: International agency "Bison", 2007. 384 p. (in Ukrainian).

9. Zaletov, O. (2003). Insurance: study guide. Kyiv: International Agency "BeeZone", 2003. 304 p. (in Ukrainian).

10. Plysa, V. (2005). Insurance: a study guide for students of higher educational institutions. Kyiv: Caravela, 2005. 391 p. (in Ukrainian).

11. Slobodyaniuk, O. V. (2019). Development trends of property insurance in Ukraine. *Black Sea Economic Studies*, 2019, no. 41, pp. 170–175. (in Ukrainian).

12. Magazine about insurance in Ukraine and the CIS countries "Forinsurer". Retrieved from: https://forinsurer.com (in Ukrainian).

13. Outbreak of coronavirus infection COVID-19: WHO website. Retrieved from: https://www.who.int/ru/emergencies/diseases/novel-coronavirus-2019 (access date 17/10/2022).

14. Cybersecurity Almanac: 100 Facts, Figures, Predictions and Statistics (2019): web-site Cybersecurity Ventures. Retrieved from: https://cybersecurityventures.com/cybersecurity-almanac-2019/.

15. Prokopchuk, O. T. (2019). The development of the Ukrainian market of insurance services in the context of ensuring the country's economic security. *Collection of scientific works of Uman National University of Horticulture,* 2019, no. 94. (2), pp. 69–85. DOI 10.31395/2415-8240-2019-94-2-69-85. (in Ukrainian).

16. Prokopchuk, O. T. (2022). Management of advertising activities of an insurance organization. *Collection of scientific works of Uman National University of Horticulture*, 2022, no. 100 (2), pp. 121–131. DOI: 10.31395/2415-8240-2022-100-2-121-131. (in Ukrainian).

17. Prykaziuk, N. (2014). The role of the Internet in the implementation of insurance services. *Bulletin of Kyiv National University named after Taras Shevchenko*, 2014, no. 3 (156), pp. 45–51. (in Ukrainian).

18. Results of the activity of insurance companies of Ukraine. Retrieved from: http://www.forinsurer.com.ua. (in Ukrainian).

Annotation

Ponomarenko O. V.

Economic conditions for the functioning of the insurance industry of Ukraine.

Insurance is one of the major financial sectors of the national economy, in which financial and investment resources are accumulated, formed, distributed and applied. One of the key issues that threaten insurers is a significant narrowing of the life insurance segment, a small increase in the amount of insurance capital, a slowdown in the rate of growth of insurance reserves, and a slow increase in financial stability. In such circumstances, the coordinated development of the insurance sector and the increase in the trust of economic subjects in insurance institutions depends on the insurance policy and methods of the state's regulatory levers.

The article considers theoretical aspects of definition of the insurance market, its structure, economic conditions of functioning, impact of economic changes, result of pandemic, economic digitalization and Internet insurance. The dynamics of the amount of insurance companies as part of their types and the principal indicators of the insurance market are provided. In order to analyze the current state of the insurance market, both the volume of insurance premiums and insurance payments, the number of insurance contracts that were concluded, the volume of income, assets of insurers, and insurance reserves were considered.

Factors affecting the insurance market of Ukraine are considered. Leaders among insurance companies of Ukraine are listed in the rating by insurance premiums (net). The list of issues that must be solved for the competitive operation of the insurance market is revealed. In order to overcome the problems of the insurance market of Ukraine, the methods of improving its activity are provided.

In conclusion it can be stated that the insurance market of Ukraine is at the stage of development and integration into the world space. Despite some achievements, it is characterized by shortcomings, the presence of which shows prospects for development, and therefore, the potential for Ukraine.

In order to improve the situation, native insurers are to adopt foreign insurance experience and change their own operating models, in particular, improve the mechanism of state regulation of insurance companies, adapt insurance legislation to global standards, introduce the latest insurance technologies and the latest service quality standards in this area.

***Key words**: insurance, insurance industry, insurance industry structure, insurance company, insurance premiums, insurance payments.*